

လပံက်လမဲ — အဓိပ္ပါယ်(၁) အရာယွင်ဂပ်ဂိညာတ်။ အရာမဂပ်ဂိကြောပ်ဗွန်။
 အရီဝိသဘာဂ (အင်္ဂါတိဗိဟိဗြ)။
 မမြင်အပ်သောအရာ။ ဖုံးကွယ်အပ်သောအရာ။
 ဝိသဘာဂအာရုံ (မိန်းမအင်္ဂါတိ)။

- ဗောဓိသတ်(ဣသိ) စသိုင်အာရီဇ္ဈာန်တု သပိုင်လတက်သွာတု လတူအာကာသ ကလောင်စသို့ သိုင်ရ။ ဝူကျက်မိင်ဗရုဂြောပ်သွာဝါကစီဣသိဂ်တု ဗွဲမပြဟ်ဒလိုက်က္ခိန္နသွာ ကြိယာပဿာနေဂ် သရောပ်သဏှေအာတု ဣသိလုပ်အာပွဲဗတင်ပြာသာဒ် ညာတ်ဗွဲကိလမဲဝူကျက်တု စိုတ်ထ နေန်စပ်အာတု ဇ္ဈာန်လိုပျိုတ်အာတု ညင်ရဲခဉ်သွေင်ကပ်ကို ကလောင်ဟုံမာန်ရ။ (၅၅၀။ ၉-၆၆။ ပ-၂၁၀။ အစွောံ။) ပွဲမူဗွာ/ ဘုရားလောင်း(ရသေ့)သည်လည်း မိမိ၏အခါကိုမှတ်၍ ဈာန်မှထပြီးလျှင် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်သာလျှင် မင်းအိမ်သို့သွား၏။ မုဒုလက္ခဏာမိဖုယားကြီးသည် လျှော်တေသင်္ကန်းသံကို ကြား၍သာလျှင် “အရှင်မြတ်လာပြီ” ဟု လျင်စွာထ၏။ လျင်မြန်သဖြင့်ထသော မိဖုယား၏ ပြေပြစ်သောအဝတ်သည် လျောကျ၏။ ရသေ့သည် ခြင်္သေ့ခံသော လေသာပြုတင်းဖြင့် ဝင်သည်ရှိသော် ဖိဖုယား၏ ဝိသဘာဂအာရုံကိုမြင်၍ ဣန္ဒြေတို့ကိုဖျက်၍ “တင့်တယ်၏” ဟု နှလုံးသွင်းသည်၏အစွမ်းဖြင့် ကြည့်၏။ ထိုအခါ ဘုရားလောင်း၏ကိုယ်တွင်း၌ ကိလေသာသည် လှုပ်၏။ ပဲကွပ်ဖြင့်ခတ်အပ်သော အစေးရှိသောသစ်ပင်ကဲ့သို့ဖြစ်၏။ ထိုခဏ၌ပင်လျှင် ရသေ့၏ဈာန်သည် ကွယ်၏။ အတောင်ပြတ်သော ကျီးကဲ့သို့ဖြစ်၏။ (၅၅၀။ ပ-၃၀၃။ ညောင်ကန်။) (ဝိသဘာဂအာရုံ = မိန်းမအင်္ဂါဇာတ်။ (ပါဠိ) ဝိသဘာဂါရမ္မဏ = (ဝိသဘာဂ + အာရမ္မဏ)/ ပါဠိမြန်မာအဘိဓာန်။ ဦးဟုတ်စိန်။) ပွဲမူအင်္ဂလိက်/ Waking from rapture of Insight, and seeing how late it was, the Bodhisatta transported himself through the air to the palace. Hearing the rustling of his bark-robe, the queen started up hurriedly to receive him. In her hurry to rise, her tunic slipped down, so that her **beauty** was revealed to the ascetic as he entered the window; and at the sight, in violation of Morality he gazed for pleasure’s sake on **the marvellous beauty** of the queen. Lust was kindled within him; he was as a tree felled by the axe. At once all Insight deserted him, and he became as a crow with its wings clipped. (The Jataka: Vol. I & II: Book I: p-163)
- နွံကာလမွဲတု ဗောဓိသတ်(ဣသိ) တုသျှင်လန်အာ ဝူကျက်စီရင်သရပ်ဖဉ်လပ် ပင်ကွာင်ယာဂုတု ဟုံဉ်ဂိဣဉာတ်အလကံရတု ပွဲဒေန်ကျက်ဩ မလးပွပ်လပ်ဂ် သိုမမွှ်မွဲတဗောဓိသတ်ဂ်ရ ပွဲအ်ပွဲကျော်ယာတ်ဂိဣဉာတ်တု သတိကံဉ်ရ။ ပွဲကာလဂ် ဗောဓိသတ်ဂိုင်ကေတ်ဘာဇနဇကုတု ကလောင်စပွဲအကာသရ။ စိုပ်ပွဲပါင်တရင်ဗတင်ပြာသာဒ်ဂ် ဗရုဗမြောပ်သွာဝါကစီဂ်မိင်တု ဗွဲမပြဟ်ဝူကျက်က္ခိန္နသွာတုဂ် ဣဉာတ်ဝူကျက်ဂ် သရောပ်သဏှေအာ လပံက်လမဲဝူကျက်ဂ် ဗောဓိသတ်ညာတ်တု ပွဲအရီမဆဲဂ် ဖျေစိုတ်တု မွှ်မွဲတဝူကျက်ရ။ ပွဲကာလဗောဓိသတ် မဂ္ဂ

ဒွင်ဂုံကိုလေဝ် ညင်ဖြုံဇာတ် ညးမထုတ်စုတ်ကိုလေဝ်တဲ ရဲယိုက်ပွိုန်ဒနံက်ဂုံကိုရ၊ ညင်သတ်ဂုံ
 ကိုရ ကိလေသပါတ်တိုန် ပွဲသန္တာန်ဗောဓိသတ်ရ။ ဟိုတ်နူဂမ္ဘိကိလေသကလဲတိုန်တဲ သို့
 ဣန်ရီယာပိုတ်ဟံမာန်ရ။ ---၊ ညင်ပယတ်တေဂုံလေဝ် ကလောင်ဟံမာန်ရ။ ဣန်သရီဟ်လို
 အာတဲ ညင်ရဲခဲဒုင်သွင်မကပ်အာဂုံကိုရ။ (၅၅၀။ ၆-၂၅၁။ ပ-၇၁၃။ အစွောံ။) ပွဲမူဗွာ/
 ထိုအခါ တနေ့သ၌ ဘုရားလောင်း(ရသေ့)သည် အလွန်ကြာမြင့်လတ်သော် ဖိဖုယားသည်
 ခပ်သိမ်းသောခဲဘွယ်ဘောဇဉ်ကို စီရင်၍ ရေချိုး၍ တန်ဆာဆင်၍ ညောင်စောင်းငယ်ကိုခင်း
 ၍ ဘုရားလောင်း၏ လာခြင်းကိုမျှော်လျက် ပြေပြစ်သောအဝတ်ကို အလျော့လျော့ဝတ်၍
 အိပ်၏။ ဘုရားလောင်းသည်လည်း အခါကိုမှတ်၍ သပိတ်ကိုယူ၍ ကောင်းကင်ဖြင့်သွား၍
 လေသွန်တံခါးသို့ရောက်၏။ ထိုဘုရားလောင်း၏ လျှော်တေသင်္ကန်းသံကိုကြား၍ အဆောတ
 လျင်ထသော မိဖုယား၏ကိုယ်မှ ပြေပြစ်သောအဝတ်သည် လျှောကျ၏။ ဘုရားလောင်း
 သည် ဝိသဘာဂအာရုံကိုမြင်၍ ဣန္ဒြေကိုဖျက်၍ တင့်တယ်၏ဟု နှလုံးသွင်းလျက် ကြည့်
 ၏။ ထိုအခါ ဘုရားလောင်းအား ဈာန်၏အစွမ်းအားဖြင့် ငြိမ်စွာသောကိလေသာသည်လည်း
 ကြုတ်၌ထည့်အပ်သော မြွေဟောက်သည် ပါးပျဉ်းထောင်၍ ထသကဲ့သို့၎င်း၊ --- မိမိ
 သည် အတောင်ပြတ်သော ကျီးကဲ့သို့ဖြစ်၏။ (၅၅၀။ ဒု-၃၇၃။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအေင်
 လိက်/ One day, he tarried a long time. The queen had made ready all his
 food; she bathed and adorned herself, and prepared a low seat; with a
 clean robe thrown loosely over her, she reclined, waiting for the
 Bodhisatta to come. Now the Bodhisatta noted the time of day; he took
 up his alms-bowl, and passing through the air, came up to the great
 window. She heard his bark-ropes rustle, and as she rose hastily, her
 yellow dress slipped. The Bodhisatta let **this unusual sight** penetrate his
 senses, and looked upon her with desire. Then the evil passion that had
 been calmed by the power of his ecstasy, rose as a cobra rises spreading
 his hood, from the basket in which it is kept: ----- he was as it were a
 crow with a broken wing. (The Jataka: Vol. I & II: Book III: p-191)

တင်သတ္တီ။ ညင်ပွဲမူဗွာမစကာတ် ဝေါဟာရပါဠိလို ‘ဝိသဘာဂအာရုံ’ ဂုံကိုရ၊ ပွဲမူမန်ကိုလေဝ် စူးဝေါ
 ဟာရ ‘လပ်က်လမဲ’ ဂုံ ဒွဲညးစကာလပ်ဝေါဟာရ ‘အရီဝိသဘာဂ’ မွဲအဓိပ္ပါယ်အင်္ဂါဇာတ်မို့ဟ်ဖြုံ
 အဲဂုံညာတ်ကေတ်လပ်မဲဒွဲတဲ သွက်သောတုန်ဇန်တမ် အဲပွဲတဲထွေးဏာဗွဲသွပ်ဂုံကိုရ။

- ဣသိတုန် သွောံသွာထွဗဗေင် ကလောင်ကျင်နူလတူအကာသ ကာလစိုပ်တရင်ဂွတ်ဇာဒိသိုင်ဂုံ
 ဂူကျပ်မိင်ဝါကစီဣသိမကျင်ဂုံ ဗွဲမပြဟ်ပြေဟ် ဂူကျပ်ဒလိုက်ကျိတဲ ယာတ်စရိတ်ဂူကျပ်
 သွောတ်စေအာ ဣသိညာတ်ဒဒ်အရီဝိသဘာဂဂုံတဲ ရာဂပါတ်ပွဲသန္တာန်တဲ ဣန်သရီဟ်အာ
 ဣသိသိုဟ်ဝတ်ဟံမာန်တဲ သွန်ကေတ်တဲဂူကျပ်တဲ တင်ပွောပ်ဏာပွဲဇန်ကိ ကမ္ဘောန်တံဒ်
 ဇိုန်ဗိုင်တဲကို ဣသိကိုဂူကျပ် ဝတ်ဝေါဟာလိုက် သိပ်ဂြိပ်ခပ်မေထုန်တဲ ဣသိကိုပိုန်တဲ ကွပ်
 တိတ်အာဥဒျာန်ရ။ ပတွင်္ဂါနုဂုံတဲ ရီဟ်ရီဟ်ဒဒ်တဲ ဣသိကွပ်စကျင် သွိုန်ဗပိုန်ခပ်လိုက် စွဟ်
 ကာလရ။ (၅၅၀။ ၆-၄၃၁။ ဒု-၆၀၄။ အစွောံ။) ပွဲမူဗွာ/ ဘုရားလောင်း(ရသေ့)သည်
 ကောင်းစွာဝတ်ရုံလျက် သပိတ်ကိုပိုက်လျက် ကောင်းကင်ဖြင့်လာ၍ ခြသေံခံသော လေသွန်

နန်းတံခါးသို့ရောက်၏။ ထိုအခါ မိဖုရားသည် ဘုရားလောင်း၏ လျှော်တေသင်္ကန်းသံကို ကြား၍ ထလတ်သော် မိဖုရားမှ သိမ်မွေ့ပြေပြစ်သောကိုယ်ဝတ်သည် လျှောကျ၏။ **ဝိသဘာဝအာရုံ**သည် ဘုရားလောင်း၏မျက်စိအား ထင်ခြင်းသို့ရောက်၏။ ထိုအခါ များလှစွာ သော နှစ်ကုဋေအသိန်း အရေအတွက်ရှိသောကာလဝယ် ကိုယ်တွင်း၌ ငြိမ်ဝပ်စွာနေသော ကိလေသာသည် ကြုပ်၌အိပ်သော မြွေဟောက်ကဲ့သို့ထ၍ ဘုရားလောင်း၏ဈာန်ကို ကွယ်စေ၏။ ဘုရားလောင်းသည် သတိကိုဖြစ်စေခြင်းငှာ မတတ်နိုင်ရကား မိဖုရားလက်ကို ဆွဲကိုင်၏။ ထိုခဏ၌လျှင် တင်းတိမ်ကို ကာရံကုန်၏။ ဘုရားလောင်းသည် မိဖုရားနှင့်တကွ လူတို့၏အကျင့်ကို မှီဝဲ၍ ဆွမ်းစား၍ ဥယျာဉ်သို့သွား၏။ ထိုအခါမှစ၍ နေ့တိုင်း ထို့အတူ လျှင်ပြု၏။ (၅၅၀။ တ-၅၂။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအေဂံလိက်/ And the Bodhisatta later on in the day, dressed in a goodly inner and outer robe, took his alms-bowl and walking through the air came to the window. As the queen rose up in haste, at the rustling sound of his bark garments, her robe of fine cloth fell from off her. **An extraordinary object** struck upon the eye of the Great Being. Then the sinful feeling that had been dwelling for countless aeons in his heart, rose up like a snake lying in a box, and put to flight his mystic meditation. Being unable to fix his thoughts he went and seized the queen by the hand, and forthwith they drew a curtain round them. After misconducting himself with her, he partook of some food and returned to the park. And every day thenceforth he acted after the same manner. (The Jataka: Vol. III & IV: Book IX: p-296)

လပံက်လမဲ — အဓိပ္ပါယ်(၂) တင်ချိန်လျှ။ နုဟ်တင်။ ပွမဟိုတ်မဲဗုးသတိ။
 အားနည်းချက်။ ဟာကွက်။ ပျော့ကွက်။ အပြစ်အနာအဆာ။
 အခွင့်အပေါက်။ လစ်ဟင်းခြင်း။
**‘weakness’, ‘fault’, ‘sin’, ‘an opening for attack’,
 ‘a loophole for attack’, an entrance**

- “ယွံမွဲးတံ၊ ကုသမ္ဘိမဟံတီဂုန်ညး မပွဲလဝ်ကုဇကုဂ် မဂ္ဂဲဇ္ဇိဒိုင် လပံက်လမဲဗုဟ်ညးလျှိန်၊ မသေ့ခံဒြိုဟ်ကိုညးဂ် ယဿပတ်သိုင်စက္ကဝံ မပိုင်တိအလုံဂ္ဂးစက္ကဝါဝံကို ကိုညးဇိန်ကိုကို လယုင်သျှိုက်ကိုစိုတ်ဟံမာန်ဟေင်။ ---။” (၅၅၀။ ၉-၇၂။ ပ-၂၂၈။ အစွေံ။) ပွဲမူဗွာ/ “သူ့ကျေးဇူးကို မသိတတ်သော၊ အမြဲ ဆီကဲ့သို့ အပေါက်ကိုသာ ရှုလေ့ရှိသော ယောကျ်ားအား အလုံးစုံသော မြေပြင်ကိုအစိုးရသော စကြဝတေးမင်းအဖြစ်ကို အကယ်၍ပေးငြားအံ့၊ ထိုယောကျ်ားကို မနှစ်သက်စေနိုင်ရာ။” (၅၅၀။ ပ-၃၃၀။ ညောင်ကန်။)
- “ယွံမရုတ်၊ အစီရေင်ပွာန်ညးတမ္ဘာ ညးပွန်လဝ်ဂ် ဝံတီကောဋ္ဌာသ ဒမံင်ဒတ်လွံက်လွဲဗွာန်ညးတု တွပညာပအလိုအသီဇကုတုဂ် ရ်ကွင်ဟိုက်တွပညာ မဟံတိတ်နုဋ္ဌာန်ဒမံင်ဇကု မဟံသေင်ကိုကာလတု ကွင်ဟိုက်ဂွံဒ်တသိုက်၊ ပွဲသတြုအိုသိုဝံ ဝံလွံန်ဗပိန်ကျေံဗွဲမသွာ သက္ကုဒဒိုက်မဂွံဒ်ရေင်။ သိုင်တွပညာတမ္ဘာတေံကိုလေဝ် ပွဲကာလမဟံကိုဖြ် တိတ်ဇက်အာပလ္လိပ

ရာတဲ ဝံလှိုန်ဗပိန်ကွေသတြါဇကုတဲ ဇူးရှါမပြ ဟဲကံဒဒိုက်ဂံ ကလိဝံရ။” (၅၅၀။ ၆-၂၂၆။ ၂-၆၄၁။ အစွောံ။) ပဲ့မူဗ္ဗာ/ “မင်းမြတ်၊ အခါဟုတ်သည်၌သာ ထွက်သောခင်ပုပ်လိမ္မာ သည် ချမ်းသာခြင်းရှိသည် ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ထို့အတူ ရှေးပညာရှိတို့သည် ထားအပ်သောထုံးပ ဝေဏီ အစီအရင်ကိုသိထသော တပါးကုန်သောသူတို့၏ လစ်ဟင်းခြင်းကိုသိထသော ပညာ ရှိသည် ခပ်သိမ်းသောရန်သူတို့ကို မိမိအလိုသို့ လိုက်သည်ကိုပြု၍ ချမ်းသာခြင်းနှင့်ပြည့်စုံ သည် ဖြစ်ရာ၏။” (၅၅၀။ ၃-၂၈၆။ ညောင်ကန်။) (ဒမင်ဒတ် = အနေအထား။/ လွံက် လွှဲ = လစ်ဟင်းခြင်း။) ပဲ့မူအေဂံလိက်/ “Who masters quite each rule and rite; who others’ **weakness** knows; Like wise owls, he will happy be, and conquer all his foes.” (The Jataka: Vol. I & II: Book II: p-147)

- (သုတ်ဖြူ)တီသုန္ဒရီချိုတ်တဲ အစာတီတအ် ကျွက်ကွဲတိုန်ရ။ “မူဒွဲသုန္ဒရီမဲ့ မကွေအာလေဝ် ဟံတီ” ဂးတဲ ပွဲသိုင်ရ။ “ကိုပိုဝံစီစတ်ဂွဲညိ” ပွဲသိုင်။ “ဂွဲရ” သိုင်ကိုအခေါင်တဲ အာဗိုင် ဂွဲတဲ အာဝံပဲ့ဒိုင်ကွာင်ဘာဇေတဝန် “ညးတိုပ်ပဲ့ဇုတ်ရောင်” ဂးတဲ ဇုတ်ပဲ့ဒိုင်တဲ ဒလိုင်ပျော် ပဲ့ဗျင်သာရဂ်တဲ သာ်ဝံဒေတအ်ဟို “ယံ့မွဲးတအ်၊ ပွသမဏဂေါတမ မလုတ်အာ ကိုသုန္ဒရီတဲ ဖေက်ညးတီအာလပံက်လမဲာ်တဲ ကိုဇင်ဂစိုတ်ကွေသုန္ဒရီတဲ ကိုကွဲးတိုပ်လဝ် ပဲ့ ဇုတ်ပဲ့ ဒိုင်ကွာင်ဘာဇေတဝန်ရောင်” သာ်ဝံဂရင်ပွဲသိုင်ရ။ (၅၅၀။ ၆-၂၈၅။ ၃-၈၃/၈၄။ အစွောံ။) ပဲ့မူဗ္ဗာ/ ထိုနောက်မှ တိထွီတို့သည် “သုန္ဒရီကို မမြင်ကုန်” ဟု အုတ်အုတ် ကျက်ကျက်ပြု၍ မင်းအားကြား၍၊ ---၊ “ထိုသို့တပြားကား သွားကြကုန်လော့။ သုန္ဒရီကို ရှာကြကုန်လော့” ဟု မင်းသည် ခွင့်ပြုအပ်သည်ဖြစ်၍ မိမိတို့၏အလုပ်အကျွေးတို့ကိုခေါ်၍ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်သို့သွား၍ ရှာကုန်လတ်သော် ပန်းမှိုက်အကြား၌မြင်၍ ညောင်စောင်း သို့တင်၍ မြို့သို့ဝင်၍ “အချင်းတို့၊ ရဟန်းဂေါတမ၏တပည့်တို့သည် ဆရာပြုသော ဇဗ္ဗိမ ကောင်းမှုကို ဗုံးလွှမ်းလိုကုန်၍ သုန္ဒရီကိုသတ်၍ ပန်းမှိုက်အကြား၌ ပစ်ကုန်၏” ဟု မင်း အား ကြားလျှောက်စေကုန်၏။ (၅၅၀။ ၃-၅၃၃/၅၃၄။ ညောင်ကန်။) ပဲ့မူအေဂံလိက်/ Then the heretics made a hue and cry after Sundari, and informed the king. ----- He (the king) sent them to search for her. Acting on this permission, they took their own servants, and went to Jetavana, where they hunted about till they found her in the dust-heap. Calling for a litter, they brought the body into the town, and told the king that the disciples of Gotama had killed Sundari, and thrown her in the dust-heap, in order to cloak **the sin** of their Master. (The Jataka: Vol. I & II: Book III: p-283)

တင်သဗ္ဗိ။ ပဲ့ဂလာန်ဗွဲလတူဝံဂံ ပဲ့မူဗ္ဗာဂံ (ညောင်ကန်ဆရာတော်) ရပ်စပ်စကာလဝ် ဝေါဟာရ ‘မ ကောင်းမှု’ တုပ်သွတ်ကိုအဓိပ္ပါယ် ပဲ့မူဘာသာအေဂံလိက် မရပ်စပ်စကာလဝ်ဝေါဟာရ ‘sin’ ဝံရ။ ယပ်မိက်ဝံကေတ်တ ဝေါဟာရသာဏအ်ကိုမွဲး ပဲ့ဘာသာမန်ပိုဂံ ‘ပွသရံပပ်’/ ‘ပွမုတ်’/ ‘ပွအနာ စာရ’/ ‘ပွဒုဟ်’ မပ္ပံသာ်ဝံ ဝိုန်ရပ်စပ်စကာမာန်ဒိုင်ကိုလေဝ် ကျပ်ဇွော်အစွောံ ရပ်စပ်စကာတ်ဝေါဟာ ရ ‘လပ်က်လမဲာ်’ ဝံရောင်။

- “အရီညာန်မှူးဂ် သတိပဋ္ဌာန်ပန်၊ သမ္မပဋ္ဌာန်ပန်၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်ပန်၊ မဂ္ဂင်ဒစံ၊ လောကုတ္တိဒစိတ် ပြကာတံဂ်ရ။ ပွဲအရီညာန်မသုန်စွံဂ် မွဲးတံဂ္ဂေင်မွဲး မာရ်ပလိုဟံမာန်ရ။ လပံက်လွဲမွဲးတံဟံ မွဲးတံ ခေံဂြိုဟ်ကိုမွဲးတံ ဟံသုဟ်ရထရ။ ---။” (၅၅၀။ ၆-၄၃၇။ ဒု-၆၃၉/၆၄၀။ အစွောံ။) ပွဲမူဗ္ဗာ/ “ ---။ သင်တို့၏အာရုံတို့သည် အဘယ်တို့နည်းဟူမူကား သတိပဋ္ဌာန် လေးပါး၊ သမ္မပုခါန်လေးပါး၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါး၊ မြတ်သောအဋ္ဌဂီကမဂ္ဂင်၊ ကိုးပါးသောလောကုတ္တရာတရား၊ ဤသည်တို့ကား သင်တို့၏အာရုံတို့တည်း။ ဤအာရုံ၌ ကျက်စားကုန်သော သင်တို့အား မာရ်သည် အခွင့်ကိုမရလတ္တံ့။ ---။” (၅၅၀။ တ-၅၆၄။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအေင်္ဂလိက်/ “----. What then is this sphere of yours? Even the four earnest meditations, the holy eight-fold path, the nine transcendent conditions. If ye walk in this your proper domain, Mara will not find **an entrance**, -----.” (The Jataka: Vol. III & IV: Book IX: p-316)
- “ယံသိုင်တံညးဂမ္တိုင်၊ ပွဲမွဲးတံဂံမံင်သုဟ်သုန်တဲဂ် မမိက်ကိုညးညွှင်မွဲညိညကို မဂ္ဂံစေံစးဂ် ဟံသုဟ်ရထရ” ဂးတဲ ရုက္ခဓမ္မဇာတ်ဂ် ကျပ်တြဲတံဂ်ရ။ ယံဆဂ်ဟံသေင်ပုန်တုန် “ယံသိုင်တံညးဂမ္တိုင်၊ ယံညးတံဂံသုဟ်သုန်ကောံရင်ညံတဲ ညးညွှင်တေံဂ် တွဟ်နညာတ်လပံက်လမဲ သောံစွောံဂ် ဟံသုဟ်ရထရ။ ဩပွဲကာလမ္မဲ ပဒိုင်ဝါတ်ဂါတ်ကိုရင်ညံတဲ ပွဲကာလဂ် ညံင်ရလှမွဲဂ် ဏာဗစိုပ်လဟုတ်လမျိုဇေံတဲ ဂိုင်ကေတ်ဇေံတံအိုတ်ရ။ ဟိုတ်ဂ်ရ ပွမဝါတ်ဂါတ်ဂ် ဂုန်ဖိုဟံမွဲရ” ဂးတဲ ဝတ္တကဇာတ် ကျပ်တြဲတံဂ်ရ။ (၅၅၀။ ၆-၅၃၆။ ၉-၂၉၇။ အစွောံ။) ပွဲမူဗ္ဗာ/ “မြတ်သောမင်းမျိုးတို့၊ --- သင့်တင့်ညီညွတ်ကုန်သောသူတို့အား တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူသည် အယုတ်မည်သည်ကို မြင်ခြင်းငှာမတတ်နိုင်” ဟု (မြတ်စွာဘုရား) မိန့်တော်မူ၍ ရုက္ခဓမ္မဇာတ်ကို ဟောတော်မူ၏။ --- ထိုမှတစ်ပါးလည်း “မြတ်သောမင်းမျိုးတို့၊ သင့်တင့်ညီညွတ်ကုန်သောသူတို့အား တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူသည် ကွဲပြားသည်ကို မြင်ခြင်းငှာမတတ်နိုင်။ အကြင်အခါ၌ကား အချင်းချင်းငြင်းခုံခြင်း ခိုက်ရန်ကိုပြုကုန်၏။ ထိုအခါ၌ ထိုငုံးတို့ကို တစ်ယောက်သောမုဆိုးသည် အသက်ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်စေပြီးလျှင် ယူ၍သွားလေ၏။ ခိုက်ရန်ပြုခြင်း၌ ချမ်းသာခြင်းမည်သည် မရှိ” ဟု မိန့်တော်မူ၍ ဝဇ္ဇကဇာတ်ကို ဟောတော်မူ၏။ (၅၅၀။ ပဉ္စ-၆၀၅/၆၀၆။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအေင်္ဂလိက်/ “In the case of such as dwell together in unity, no one finds **any opening for attack**,” and so saying he (the Buddha) told Rukkhadhamma Birth. He also said, “Against such as were at unity, no one could find **a loophole for attack**, but when they (the quails) quarrelled one with another, a certain hunter brought about their destruction and went off with them: verily there is no satisfaction in a quarrel,” and with these words he related the Vattaka Birth. (The Jataka: Vol. V & VI: Book XXI: p-220)
- ပွဲကာလဂ် စန္ဒကုမာတိုန်စိုပ်သိုင်မဇကုတဲ လောဝ်ပဝတ်တဲ ဂံဒိုင်ရ။ ပွဲကာလဂ် သိုင်သုန်တိုန်ရ။ “တာတ၊ ယံကောန်အဲစန္ဒကုမာ၊ စန္ဒကုမာသူတ်သွတ်အမူညးမွဲ ဒးဗပွဲမဝ်ညးဂ် ဒ်ကောံဟာကောန်။” “ဒ်ကောံရအဲ” စန္ဒကုမာဂး။ “ယံကောန်၊ ဒ်ရသတ်ဂ် ပတွံနူတဲဝံတဲ ဂတ

ဝံ မသုတ်သွတ်အမှုညးရကောန်” သိုင်ဂးတဲ သိုင်ဇိုန်ကိုစန္ဒကုမာ ဝံသုတ်သွတ်အမှုညးရ။ ပတွ်နိုက်တဲ ဗမ္မးခဏ္ဍဟာလက် ဟုတ်အာနူတုဲဇမိန်ရ။ ပတွ်နိုက်တဲ ဗမ္မးခဏ္ဍဟာလက် ဒက် လဝ်ဝဲအဃာတက ပဲ့စန္ဒကုမာရ။ တဲခဲတုဲဇိုက် **လွင်္ဂလိယံ** စန္ဒကုမာရ။ (၅၅၀။ ဇ-စန္ဒ ကုမာ။ မုက်-၉/၁၀။ အစောံ။) ပဲ့မုဗ္ဗာ/ အိမ်ရှေ့မင်းလည်း တရားဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင် နန်း တော်သို့ဝင်၍ ခမည်းတော်မင်းကြီးထံ တင့်အပ်သော အိမ်ရှေ့မင်းနေရာ၌ နေလျက်ခစား၏။ ထိုအခါ ဧကရာဇ်မင်းကြီးသည် “ချစ်သား၊ သင်တစ်ခုသောတရားကို ဆုံးဖြတ်သည်ဟု ကြားသည်မှန်၏လော” ဟုမေးတော်မူ၏။ “ခမည်းတော်ဘုရား၊ မှန်ပေ၏” ဟုလျှောက်၏။ “ချစ်သား၊ ထိုသို့တပြီးကား ထိုနေ့မှစ၍ သင်သာ တရားဆုံးဖြတ်ရာ လွတ်သဘင်သို့တက် ၍ တရားဆုံးဖြတ်” ဟု တရားသူကြီးဟောင်း ခဏ္ဍဟာလကိုချ၍ အိမ်ရှေ့မင်းအား တရား သူကြီးအဖြစ်ကို ပေးတော်မူ၏။ ထိုနေ့မှစ၍ ခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏားအား လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရ ပဏ္ဏကာရပြတ်၏။ ခဏ္ဍဟာလပုဏ္ဏားသည် ထိုနေ့မှစ၍ “အိမ်ရှေ့မင်းကြောင့်သာ ငါ့အား လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရ ပြတ်၏” ဟု အိမ်ရှေ့မင်းအား ရန်ငြိုးဖွဲ့၍ “ဤသူကို အဘယ်သော အခါ အဘယ်သို့သောအကြောင်းဖြင့် နှိပ်စက်ရပါအံ့နည်း” ဟု **နိပိဓကိယျက်ဆီးရအံ့သော အခွင့်**ကို ရှာစောင့်လျက်နေ၏။ (၅၅၀။ ဇာတ်တော်ကြီးဆယ်ဘွဲ့။ ၂၆၀။ မင်းဘူးဦးဩဘာ သ။) ပဲ့မုဗ္ဗာ/ When the prince came and had paid his homage, the king said to him, “My son, they say you have just judged a case.” “Yes, Sire.” He gave the office of judge to the prince and told him thenceforth to determine all suits. Khandahala’s income began to fall off, and from that time he conceived a hatred against the prince and watched for **some fault** in him. (The Jataka: Vol.V & VI: Book XXII: p-69/70)

လပံက်လမဲ — အဓိပ္ပါယ်(၃) ဟဲ့ဟဲ့။ အရာမဂ်ဂ်ပုဂ်ဗုဒ္ဓိ။ (လွင်္ဂလိယံလွင်္ဂလိယံ) လျှိုဝုဂ်အပ်သောအရာ။ လျှိုဝုဂ်ချက်။ (မကောင်းသောလျှိုဝုဂ်ချက်) **“a matter to be kept secret”, “a secret” (especially the secret about a bad thing)**

- ညးကောကိုဒေချပ် “ယဝ်ရခေသွးကောန်ဗြမ္မး ပိုဟံပွင်ကောရ။ ယဝ်ကောန်တြာက္ခိဒ်မ္မး ပိုဂ စိုတ်ကောရ” ညးခါကောကိုဒေချပ်တဲ။ ——— ဗြမ္မာဒိုက်ကိုနဲဂံ တန်အာဂပ်ပင်စိုက်တုဲ ပဲ့မဲ့တဲဂံဟေင် ဒေဝဂဗ္ဘာသွးဝံကောန်တြာမဲ့။ ဒိုက်ဗြနန္ဒဂေါပါလီလေဝ်ကို သလးပဋိသန္ဓိ ဝံ ကောန်ဗြမ္မး။ ဒေဝဂဗ္ဘာ ဟိုတ်နူမဖေက်ဘဲ မဒးပွင်ကောန်ဇကုတဲ ကောန်တြာဂံ ပလင် ဇာကိုနန္ဒဂေါပါလီရ။ ကောန်(ဗြ)နန္ဒဂေါပါလီဂံ ကိုပလင်နင်ကိုဇကုပုန်ရ။ (ဒဒ်လှဲလဝ် ကောန်ဂံ ကောခါဂံဟံတီရ။) ——— ဒေဝဂဗ္ဘာတုန် နနဲသင်ဂံ ကောန်တြာဂံသလးဝံဂံ။ ဒိုက် ဗြနန္ဒဂေါပါလီဂံ ကောန်ဗြမ္မာနင် သလးဝံဂံရ။ ကောန်တြာဒေဝဂဗ္ဘာ(စို)ဂံ ပဲ့ဇရေင်ဒိုက်ဗြ နန္ဒဂေါပါလီဂံ ဇော်တရ။ ကောန်ဗြမ္မာဂံ ပဲ့ဇရေင်ဒေဝဂဗ္ဘာ ဇော်မောဝ်တရ။ **ဒုဟ်လပံက်လ မဲ**သင်ဂံ ညးမဲ့ကို ဟံဝံတီသက်ကရ။ (၅၅၀။ ဇ-၄၅၄။ ၇-၇၂/၇၃။ အစောံ။) ပဲ့မုဗ္ဗာ/ ထိုမောင်တော် မင်းနှစ်ပါးတို့သည် — “သမီးကိုတည်း အကယ်၍ဖွားအံ့ မပျက်ဆီးကုန် အံ့။ သားယောကျာ်းကိုတည်း အကယ်၍ဖွားအံ့ ပျက်ဆီးကုန်အံ့” ဟုကြံ၍။ ——— ထိုနှစ်

နဲသက်လောန် (ဣန္ဒာနိသုတေသနလိက်ပတ်မန်-ကိန္ဒိနိဗျင်အမေရိကာန်)

